

KALENDARIUM DIECEZJI TARNOWSKIEJ¹

1773 — bp Kajetan Sołtyk utworzył 5 oficjaliałów foralnych: w Bieczu, Nowym Sączu, Pilźnie, Tarnowie i Wieliczce.

27 IX 1778 — bp K. Sołtyk utworzył konsystorz generalny dla Cisvistulany (część diecezji krakowskiej przyznanej w pierwszym rozbiore Austrii) w Zakrzówku pod Krakowem. Oficjiałem generalnym mianował bpa sufragana Fr. Potkańskiego, który miał do pomocy kanoników Cwierzowicza i Rolę-Gawrońskiego.

7 III 1781 — bp K. Sołtyk przeniósł siedzibę konsystorza generalnego z Zakrzówka do Tarnowa, a jej oficjiałem generalnym mianował ks. Jana Duwalla, prepozyta kolegiaty wojnickiej i proboszcza w Radłowie. Do pomocy miał ks. Pawła Rolę-Lubienieckiego, prepozyta kolegiaty tarnowskiej, ks. Aleksandra Omiecińskiego, kanonika kolegiaty tarnowskiej i ks. Jana Bochenkiewicza, kanonika kolegiaty bobowskiej.

28 III 1781 — ks. J. Duwall objął jurysdykcję w Tarnowie.

20 IX 1783 — Józef II erygował diecezję tarnowską, a jej biskupem mianował ks. J. Duwalla.

4 VII 1785 — ostateczne porozumienie w sprawie diecezji tarnowskiej pomiędzy prymasem Michałem Poniatowskim i przedstawicielami Kapituły Krakowskiej z jednej a opatem Janowskim, jako przedstawicielem władz austriackich, z drugiej strony.

13 XII 1785 — śmierć bpa nominata J. Duwalla.

24 XII 1785 — Józef II mianował biskupem tarnowskim O. Floriana Amada Janowskiego, opata tyńskiego.

13 III 1786 — Bullą *In suprema beati Petri Cathedra* Pius VI erygował diecezję tarnowską.

3 IV 1786 — Pius VI prekonizował O. F. Janowskiego, opata benedyktynów z Tyńca, na biskupa tarnowskiego.

7 VIII 1786 — cesarz Józef II mianował prałatów i kanoników kapituły katedralnej w Tarnowie: 3 prałatów i czterech kanoników gremialnych.

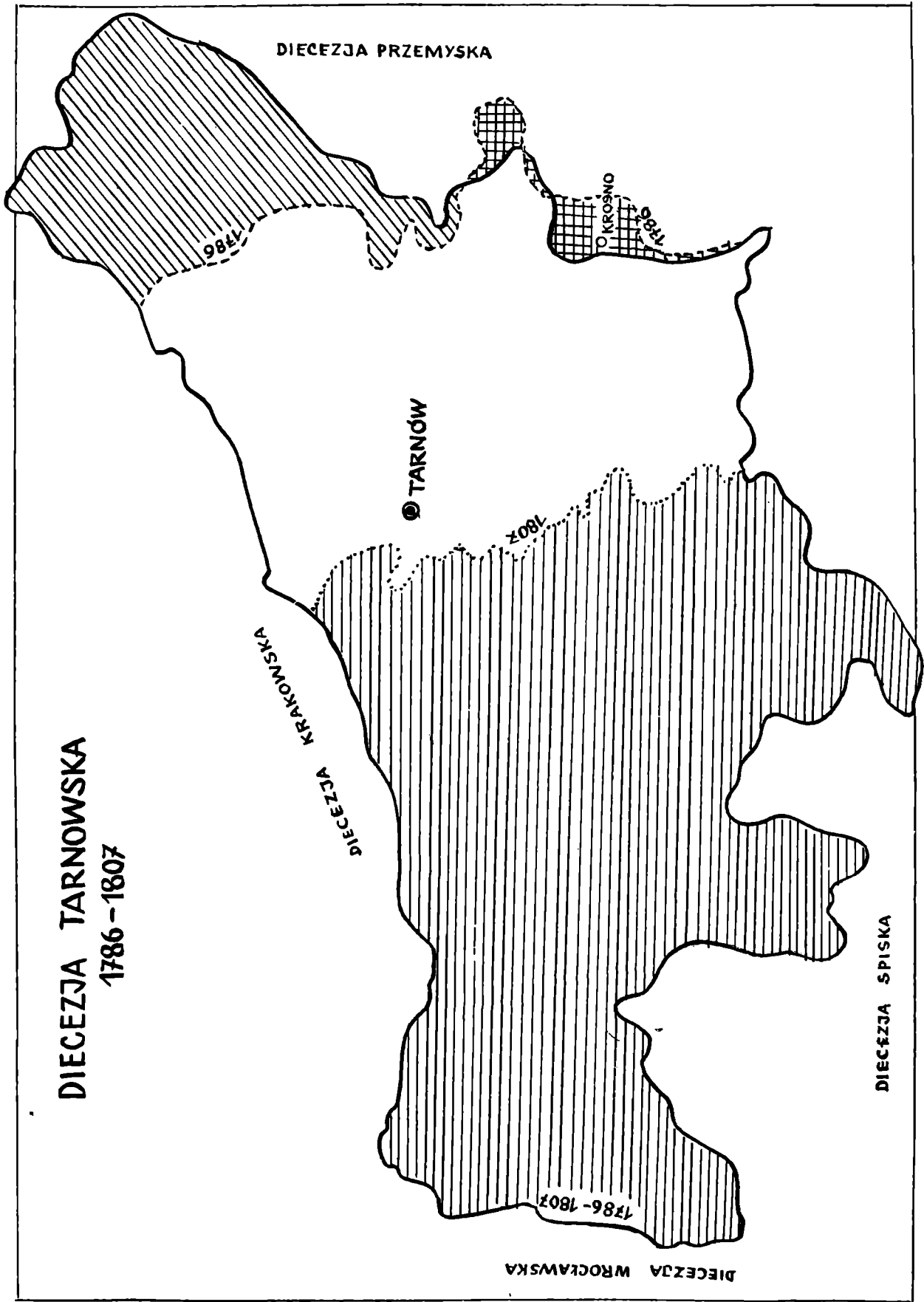
13 VIII 1786 — konsekracja bpa F. Janowskiego w katedrze lwowskiej przez Ferdynanda Kickiego, arcybpa obrządku łacińskiego we Lwowie, w asystencji Walentego Tumanowicza, arcybpa obrządku ormiańskiego i Piotra Bielańskiego, bpa lwowskiego obrządku grekokatolickiego.

24 IX 1786 — ingres bpa F. Janowskiego do katedry tarnowskiej.

25 IX 1786 — pierwsza sesja inauguracyjna kapituły katedralnej tarnowskiej.

1786 — zniesienie kolegiat w Bobowej i Tarnowie, przy czym tarnowska została podniesiona do rangi katedralnej.

¹ Mapy wykonano za licencją Autora w oparciu o dzieło ks. B. Kumora, *Diecezja Tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786 - 1985*. Kraków 1985.

DIECEZJA PRZEMYSKA

1786

O KROŚNO
1786

● TARNÓW

1807

DIECEZJA
KRAKOWSKA

DIECEZJA TARNOWSKA
1786 - 1807

DIECEZJA SPISKA

DIECEZJA WROCLAWSKA

1786-1807

24 X 1786 — porozumienie między biskupem F. Janowskim a biskupem Antonim Gołaszewskim co do zmiany wschodnich granic diecezji tarnowskiej: Tarnów oddał diecezji przemyskiej dekanaty: głogowski, miechociński i rudnicki (28 parafii), a otrzymał od Przemyśla dekanat krośnieński — 8 parafii — w obwodzie dukielskim (Jasło). Tę zmianę zatwierdziła kancelaria nadworna 4 V 1787.

10 XII 1786 — utworzenie generalnego wikariatu wieczystego w Lubowli, dla dekanatu spiskiego.

Tak ostatecznie ukształtowana diecezja tarnowska liczyła: 17 455 km², 24 dekanaty, 381 placówek duszpasterskich i 1 051 277 wiernych.

1790 — zamknięcie seminarium generalnego we Lwowie. Od tej chwili biskup tarnowski może zabiegać o utworzenie seminarium diecezjalnego.

1791 — ostateczne zniesienie kolegiat w Nowym Sączu i Wojniczu.

1795 — trzeci rozbiór Polski przyznał Austrii m.in. Kraków. Z tą chwilą diecezja tarnowska jest zbędna. Dlatego rząd austriacki dąży do likwidacji diecezji tarnowskiej.

4 I 1801 — śmierć bpa F. Janowskiego.

13 VI 1805 — zniesienie diecezji tarnowskiej przez Piusa VII bullą *Indefessum personarum regia dignitate fulgentium*.

26 VII 1805 — papież Pius VII prekonizował ks. Wojciecha Górskiego, prepozyta kapituły katedralnej tarnowskiej, biskupem utworzonej diecezji kieleckiej. Ostatni kanonicy kapituły katedralnej w Tarnowie zostali mianowani kanonikami kapituły kieleckiej.

24 IX 1805 — podział terytorium diecezji tarnowskiej bullą Piusa VII *Operosa atque indefessa*: Część wschodnią z Tarnowem poddano pod jurysdykcję biskupa przemyskiego, część zachodnią z dekanatem spiskim oddano diecezji krakowskiej.

17 IX 1807 — Kajetan Kicki, metropolita lwowski, w oparciu o bullę papieża Piusa VII dekretem *Que a Sanctissimo* dokonał kasaty diecezji tarnowskiej i przeniesienia jej kapituły do Kielc.

15 III 1811 — utworzenie wikariatu generalnego w Starym Sączu dla zachodniej części byłej diecezji tarnowskiej w związku z przyłączeniem Krakowa do Księstwa Warszawskiego. Władzę delegowano ks. Janowi Bayerowi, proboszczowi ze Starego Sącza.

8 IX 1816 — cesarz Franciszek I zadekretował zniesienie wielowiekowego i zasłużonego opactwa tynieckiego.

20 IX 1821 — Pius VII bullą *Studium paterni affectus* erygował diecezję tyniecką, w skład której weszły obwody polityczne: bocheński, myślenicki, sądecki i tarnowski.

25 IV 1822 — Pius VII bullą *Apostolatus officium* mianował O. Grzegorza Tomasz Zieglera, benedyktyna z Tyńca, biskupem diecezji tynieckiej.

23 IV 1826 — Leon XII bullą *Sedium episcopalium translationes* zmienił nazwę diecezji tynieckiej na tarnowską i przeniósł jej siedzibę z Tyńca (faktycznie z Bochni) do Tarnowa.

9 VII 1827 — ingres bpa G. T. Zieglera do katedry tarnowskiej.

20 VIII 1836 — oddanie do użytku gmachu seminarium duchownego w Tarnowie.

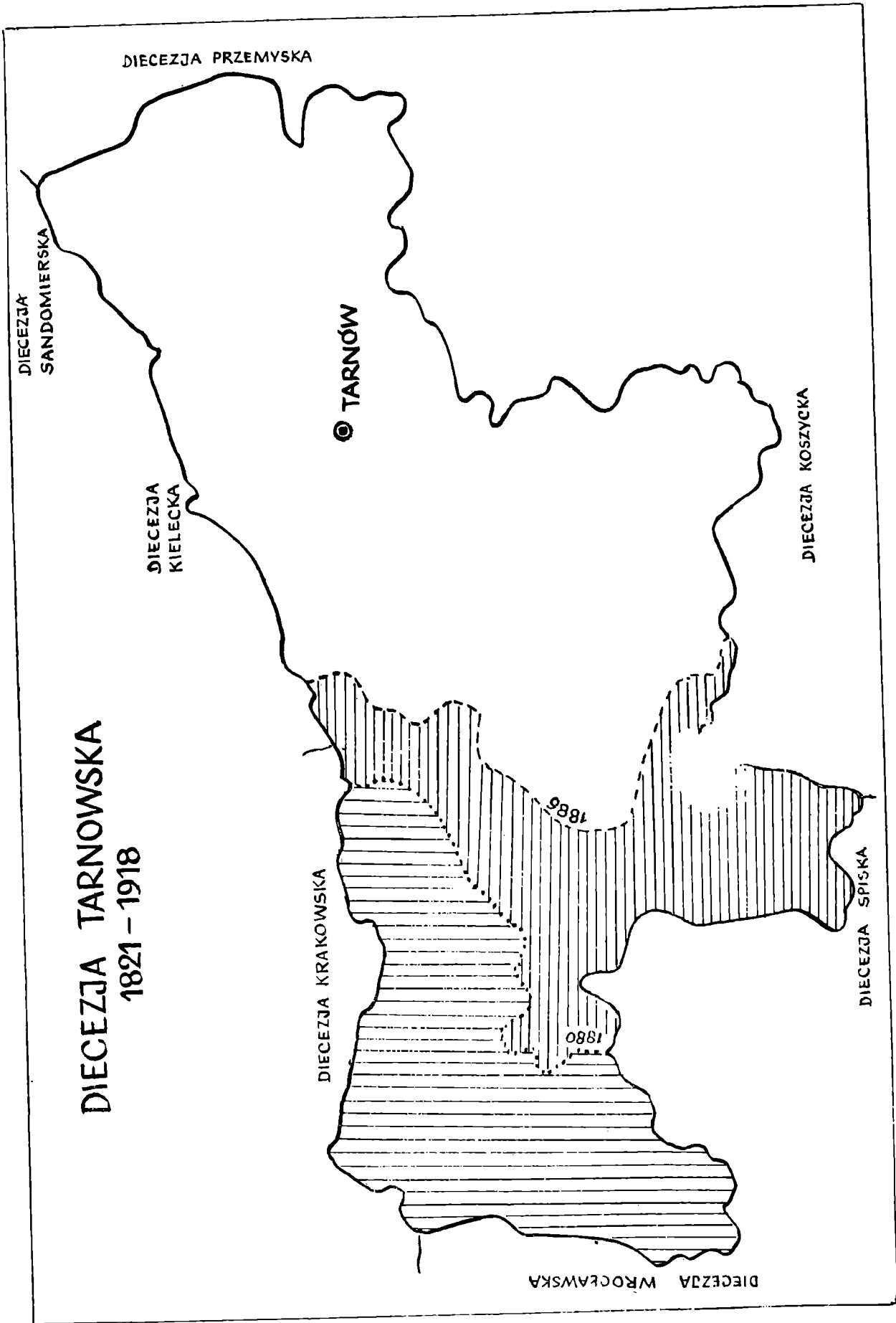
1 IX 1838 — inauguracja pełnych studiów filozoficzno-teologicznych przez bpa Franciszka Zachariasiewicza Instytutu Teologicznego w Tarnowie.

2 X 1844 — zaprowadzenie Towarzystwa Wstrzemięźliwości przez bpa Józefa Grzegorza Wojtarowicza.

19/20 II 1846 — początek rabacji chłopskiej k. Lisiej Góry za bpa Wojtarowicza.

20 I 1880 — Leon XIII bullą *Sanctae Apostolicae Sedis* odłączył kilka dekanatów zachodnich (białski, oświęcimski, skawiński, wadowicki oraz część dekanatu wielickiego, dobczyckiego, myślenickiego i makowskiego) z diecezji tarnowskiej i przyłączył je do diecezji krakowskiej.

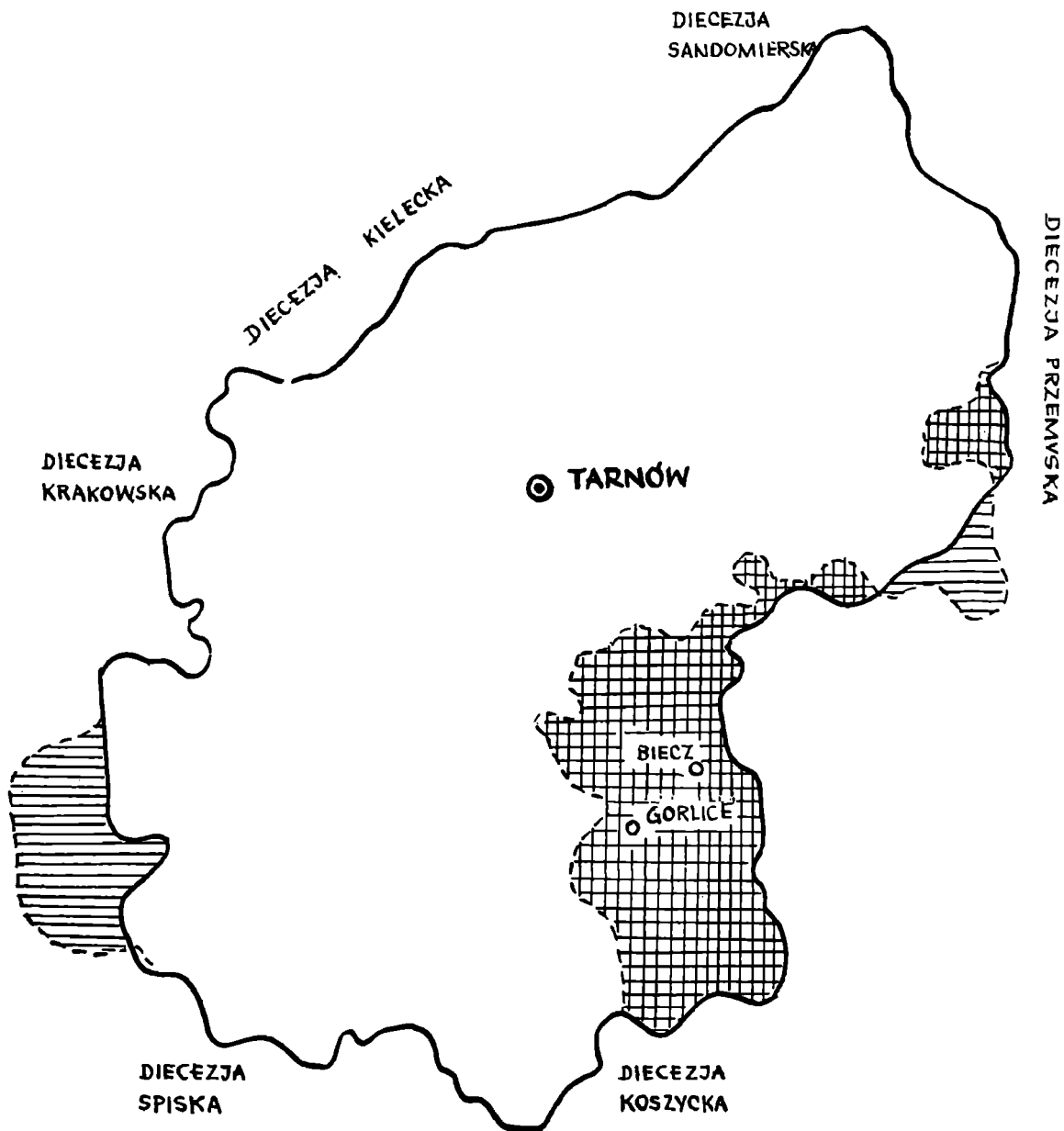
DIECEZJA TARNOWSKA 1821 - 1918

DIECEZJA TARNOWSKA

1918-1985

GRANICE DIECEZJI PO R. 1925

27 III 1886 — Leon XIII bułą *Supremo catholicae familiae Moderatori* wyłączył z diecezji tarnowskiej dalsze dekanaty zachodnie: nowotarski, makowski, myślenicki i niepołomicki i przyłączył je do diecezji krakowskiej.

Tak pomniejszona diecezja tarnowska liczyła 16 dekanatów, 174 parafie i 633 000 wiernych.

10 XI 1888 — utworzenie Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie przez ks. Józefa Bąbę za rządów bpa I. Łobosa.

1 IX 1901 — bp Leon Wałęga założył Małe Seminarium.

2 X 1904 — pierwsza koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Tuchowskiej, której dokonał bp L. Wałęga.

1913 — zorganizowanie w diecezji tarnowskiej Stronnictwa Katolicko-Ludowego i początek wydawania organu tego stronnictwa „Lud Katolicki”.

18 XI 1914 — męczeńska śmierć SB Karoliny Kózki.

8 IX 1920 — koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej w Zawadzie k. Dębicy, której dokonał bp L. Wałęga.

13 VI 1921 — Benedykt XV mianował ks. Edwarda Komara biskupem tytularnym Alindy i pierwszym sufraganem diecezji tarnowskiej.

28 X 1925 — na mocy bulli Piusa XI *Vixdum Poloniae unitas* 6 parafii dekanatu tymbarskiego włączono do archidiecezji krakowskiej, a parafię Pstrągowa do diecezji przemyskiej, natomiast z biskupstwa przemyskiego włączono do diecezji tarnowskiej dekanaty: biecki, ołpiński i rzepiennicki oraz Jodłowę, Przeczycę, Będziszów i Będziemyśl. Po tych zmianach diecezja tarnowska liczyła 24 dekanaty, 256 parafii i 950 514 wiernych.

Mocą tego dokumentu diecezja tarnowska została wyłączona z metropolii lwowskiej i wcielona do nowo utworzonej metropolii krakowskiej.

21 - 23 VIII 1928 — pierwszy synod diecezji tarnowskiej za bpa L. Wałęgi.

24 XII 1933 — założenie diecezjalnego czasopisma „Nasza Sprawa”

8 - 10 VI 1934 — Diecezjalny Kongres Eucharystyczny w Tarnowie.

7 X 1934 — koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej w Bochni, której dokonał bp Franciszek Lisowski.

8 - 10 VI 1935 — Podhalański Kongres Eucharystyczny w Grybowie.

4 - 8 V 1936 — jubileusz 900-lecia narodzin św. Stanisława w Szczepanowie.

15 VIII 1937 — koronacja łaskami słynącego obrazu Matki Boskiej Odporyszowskiej, której dokonał bp Fr. Lisowski.

25 XI 1937 — bp Fr. Lisowski erygował Instytut Wyższej Kultury Religijnej.

1 III 1937 — Bp Fr. Lisowski powołał do życia diecezjalny związek „Caritas”.

4 - 5 VII 1938 — drugi synod diecezjalny za bpa Fr. Lisowskiego.

1 IX 1938 — otwarcie Katolickiego Uniwersytetu Ludowego w Krzyżanowicach.

5 IV 1938 — założenie wydawnictwa Tarnowskich Studiów Teologicznych.

1947 — bp Jan Stepa utworzył Diecezjalny Instytut Wydawniczy „Veritas”.

5 - 7 VII 1948 — trzeci synod diecezji tarnowskiej, który zwołał bp J. Stepa.

9 IX 1962 — koronacja łaskami słynącego obrazu Matki Boskiej Okulickiej, której dokonał prymas Polski Stefan kard. Wyszyński przy współudziale biskupów Jerzego Ablewicza i Karola Pękali.

11 VIII 1963 — koronacja łaskami słynącego obrazu Matki Boskiej Pocieszenia w Nowym Sączu, której dokonał prymas Polski Stefan kard. Wyszyński.

11 II 1965 — bp Jerzy Ablewicz powołał trybunał beatyfikacyjny w sprawie świętości i męczeństwa Sługi Bożej Karoliny Kózki.

23 VII 1966 — centralne uroczystości milenijne w Tarnowie z udziałem prymasa Polski, Stefana kard. Wyszyńskiego.

11 IX 1966 — koronacja cudownej figury Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej, której dokonał metropolita krakowski arcybp Karol Wojtyła przy współudziale biskupów Jerzego Ablewicza i Karola Pękali.

DIECEZJA TARNOWSKA

PODZIAK NA DEKANATY

R. 1986

- 15 XII 1968 — rozpoczęcie Nawiedzenia diecezji tarnowskiej przez Matkę Bożą w symbolach.
- 10 I 1969 — bp J. Ablewicz zwiększył liczbę członków w Tarnowskiej Kapitułe Katedralnej z siedmiu do dziesięciu.
- 8 III 1970 — zakończenie Nawiedzenia diecezji tarnowskiej przez Matkę Bożą.
- 15 IX 1971 — Główna uroczystość jubileuszowa z okazji 150-lecia istnienia Seminarium Duchownego w Tarnowie.
- 14 IV 1972 — Paweł VI nadał kościołowi katedralnemu w Tarnowie tytuł bazyliki mniejszej.
- 24 VIII 1975 — rekoronacja łaskami słynącej figury Matki Boskiej w Przeczycy, której dokonał Karol kard. Wojtyła przy współudziale Pawła kard. Zougrana z Górnej Wolty i bpa Jerzego Ablewicza.
- 19 X 1975 — Paweł VI dokonał beatyfikacji Marii Teresy Ledóchowskiej.
- 16 V 1976 — ogólnopolskie uroczystości w Lipnicy Murowanej z udziałem prymasa Polski Stefana kard. Wyszyńskiego dla uczczenia bł. Marii Teresy Ledóchowskiej.
- 7 V 1978 — centralne uroczystości w Szczepanowie na rozpoczęcie jubileuszu 900-lecia śmierci św. Stanisława.
- 17 VIII 1980 — koronacja łaskami słynącej figury Matki Bożej w Lipinkach.
- 3 XI 1980 — zapowiedź bpa J. Ablewicza zwołania IV Synodu Diecezji Tarnowskiej na zjeździe księży dziekanów i wicedziekanów.
- 8 V 1981 — powołanie Komisji Głównej IV Synodu Diecezji Tarnowskiej.
- 15 VI 1981 — Uroczysta sesja inauguracyjna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w kaplicy Biskupa Ordynariusza J. Ablewicza.
- 26 VII 1981 — uroczystość jubileuszowa z okazji 700-lecia fundacji klasztoru PP. Klarysek w Starym Sączu.
- 30 V 1982 — jubileuszowe uroczystości 300-lecia łaskami słynącego obrazu Pana Jezusa Ukrzyżowanego w Kobylance.
- 1 - 8 IX 1982 — Nawiedzenie Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Bazylice Katedralnej w Tarnowie.
- 14 VI 1983 — I sesja plenarna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w katedrze tarnowskiej.
- 17 VII 1983 — uroczystości jubileuszowe z okazji 900-lecia kanonizacji św. Andrzeja Świerada w Tropiu.
- 1 - 8 IX 1983 — Nawiedzenie Mielca przez Matkę Boską w Jej Jasnogórskim Obrazie.
- 19 XII 1983 — II sesja plenarna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w katedrze tarnowskiej.
- 10 VI 1984 — jubileuszowe uroczystości z okazji 300-lecia łaskami słynącego obrazu Pana Jezusa Miłosiernego w Ciężkowicach.
- 13 VI 1984 — III sesja plenarna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w Seminarium Duchownym w Tarnowie.
- 19 VIII 1984 — koronacja łaskami słynącego obrazu Matki Boskiej w Szczyrzycu.
- 15 XII 1984 — IV sesja plenarna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w kościele parafialnym w Bochni.
- 16 III 1985 — V sesja plenarna IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w katedrze tarnowskiej.
- 6 X 1985 — jubileusz 50-lecia koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej w Bochni.
- 13 III 1986 — końcowa, uroczysta sesja IV Synodu Diecezji Tarnowskiej, podczas której nastąpiło podpisanie i ogłoszenie zbioru statutów synodalnych.